

Nr 28.

Av herr **Torgén**, *motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning i angiven riktning rörande de s. k. socken- och distriktsmagasinsfonderna.*

Då jag förliden riksdag väckte motion om ändring i gällande bestämmelser angående de s. k. sockne- och distriktsmagasinsfonderna, hade jag uteslutande tänkt mig rätten att i visst fall få upplösa dem, vilken rätt, samt formerna för densamma, det nog lär tillkomma Riksdagen att bestämma.

1913 års jordbruksutskott ger i sitt utlåtande ingen antaglig ledning att lösa denna tvistiga fråga, men väl ett erkännande att frågan är tvistig och borde lösas. Som det nu är kan det omöjligen få fortgå. Fonderna äro praktiskt sett obrukbara, och de rättsliga bestämmelser som finnas absolut omöjliga att efterleva. Ägarna till de på så många olika sätt tillkomna fonderna tvingas till lagbrytare. Antingen skall fonden fonderas, när dess årliga avkastning ej lagligen kan utdelas, men lagen bestämmer utdelning, eller ock skall olaglig utdelning ske — eller kanske, som hänt, hela fonden försvinna. Det skulle verkligen vara intressant veta hur statistiska byrån bokfört dessa fonder, eller hur de kommunala förvaltningarna uppgivit dem. Detta blott som en belysning, bland de många förr nämnda på oeffterrettighetstillståndet.

Utgår man från grundvalen för dessa fonder som kunna sammanfattas i att: »Magasinet för all framtid skall åtfölja och vara oskiljaktigt från de hemman, vilkas ägare därav deltagit», torde därav tydligt framgå, att magasinen närmast avsetts som hjälp för jordbruket. Nu är det ej så, men en utredning av frågan torde kunna giva möjlighet till något förslag, som återförde magasinen till det ursprungliga ändamålet, och möjliggjorde fondens årliga avkastningsanvändande för, jag behöver väl endast nämna några ändamål, dikningar, kommunikationsförbättringar, ja varför ej även skogskultur, då den så ofta och nära sammanfaller med

jordbrukskulturen. Detta nu i de fall där fonden är så att säga mera allmän och gemensam med staten.

Men man bör även kunna tänka sig att en utredning skall finna utvägar för upplösning av fond, där fonden endast äges av några få, och de så önska, där inga omständigheter hindra upplösning och där staten antingen ej alls bidragit, eller återfått sitt bidrag. Och så bör en utredning i de fall fonderna skola bibehållas, framlägga efterföljbara bestämmelser om framtida förvaltning.

Med anledning av vad jag nu anfört och under hänvisning till föregående års motion tillåter jag mig föreslå,

att Riksdagen behagade i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla det Kungl. Maj:t måtte utreda under vilka förhållanden avkastningen av de s. k. sockne- och distriktmagasinsfonderna måtte kunna komma sitt ursprungliga ändamål jordbruket tillgodo, eller upplösas i de fall där endast ett fåtal hemman inom en kommun äro ägare och staten antingen ej alls bidragit till fondbildningen eller återfått sitt bidrag, samt en upplösning ej förhindras av befintliga villkor i enskild donation.

Stockholm den 18 januari 1914.

G. Nic. Torgén.
